

Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE WICEPREZESA TRYBUNAŁU

z dnia 27 października 2021 r.*

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Artykuł 279 TFUE – Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Skuteczna ochrona prawna – Niezawisłość sędziowska – System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów – Badanie zagadnień prawnych dotyczących braku niezawisłości sędziego – Okresowa kara pieniężna

W sprawie C-204/21 R

mającej za przedmiot wniosek o zastosowanie, na podstawie art. 279 TFUE, środka tymczasowego, złożony w dniu 7 września 2021 r.,

Komisja Europejska, którą reprezentują K. Herrmann i P.J.O. Van Nuffel, w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

popierana przez:

Królestwo Belgii, które reprezentują M. Jacobs, C. Pochet i L. Van den Broeck, w charakterze pełnomocników,

Królestwo Danii, które reprezentują M. Søndahl Wolff i V. Pasternak Jørgensen, w charakterze pełnomocników,

Królestwo Niderlandów, które reprezentują M.K. Bulterman i J. Langer, w charakterze pełnomocników,

Republikę Finlandii, którą reprezentuje H. Leppo, w charakterze pełnomocnika,

Królestwo Szwecji, które reprezentują H. Shev, C. Meyer-Seitz, M. Salborn Hodgson, H. Eklinder, R. Shahsavan Eriksson, O. Simonsson i J. Lundberg, w charakterze pełnomocników,

interwenienci,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej, którą reprezentuje B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: polski.

strona pozwana,

WICEPREZES TRYBUNAŁU,

po wysłuchaniu A.M. Collinsa, rzecznika generalnego,

wydaje następujące

Postanowienie

- 1 We wniosku o zastosowanie środka tymczasowego Komisja Europejska wnosi do Trybunału o zasądzenie od Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz budżetu Unii Europejskiej dziennej okresowej kary pieniężnej w celu skłonienia tego państwa członkowskiego do jak najszybszego wywiązania się ze zobowiązań wynikających dla niego z postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r., Komisja/Polska (C-204/21 R, zwanego dalej „postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r.”, EU:C:2021:593).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania w sprawie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wniesionej przez Komisję na podstawie art. 258 TFUE w dniu 1 kwietnia 2021 r. i mającej na celu stwierdzenie, że:
 - przyjmując i utrzymując w mocy art. 42a §§ 1 i 2 oraz art. 55 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2001 r., nr 98, poz. 1070), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 190; zwaną dalej „ustawą zmieniającą”) (obie te ustawy łącznie zwane dalej „p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu”), art. 26 § 3 i art. 29 §§ 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5), w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą (zwanej dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu”), art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2002 r., poz. 1269) w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą (zwanej dalej „p.u.s.a. w zmienionym brzmieniu”), jak również art. 8 ustawy zmieniającej, uznających za niedopuszczalne dla wszystkich sądów krajowych badanie spełnienia wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”) w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., oraz na podstawie art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii;
 - przyjmując i utrzymując w mocy art. 26 §§ 2 i 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy zmieniającej, przekazujące do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (Polska) rozpoznawanie zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych oraz na podstawie art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii;
 - przyjmując i utrzymując w mocy art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, pozwalające na

zakwalifikowanie jako „przewinienie dyscyplinarne” badania spełnienia wymogów Unii dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła jej zobowiązaniom wynikającym z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych, jak również z art. 267 TFUE;

- powierzając Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (zwanej dalej „Izbą Dyscyplinarną”), której niezawisłość i bezstronność nie są zagwarantowane, uprawnienia do orzekania w sprawach mających bezpośredni wpływ na status sędziów i asesorów sądowych i pełnienie przez nich urzędu, takich jak z jednej strony sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub zatrzymanie sędziów i asesorów sądowych oraz z drugiej strony sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciąży na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE;
 - przyjmując i utrzymując w mocy art. 88a p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu, art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu i art. 8 § 2 p.u.s.a. w zmienionym brzmieniu, Rzeczpospolita Polska uchybiła prawu do poszanowania życia prywatnego i prawu do ochrony danych osobowych zagwarantowanym w art. 7 i art. 8 ust. 1 karty praw podstawowych oraz w art. 6 ust. 1 lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) (Dz.U. 2016, L 119, s. 1, sprostowania: Dz.U. 2018, L 127, s. 2; Dz.U. 2021, L 74, s. 35).
- 3 Na mocy postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. wiceprezes Trybunału postanowiła zobowiązać Rzeczpospolitą Polskę, do chwili wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21, do:
- a) zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);
 - b) zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);

- c) zawieszenia stosowania przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
- d) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu, art. 26 § 3, a także art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu oraz art. 5 §§ 1a i 1b p.u.s.a. w zmienionym brzmieniu, jak również art. 8 ustawy zmieniającej w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;
- e) zawieszenia stosowania art. 26 §§ 2, 4–6 i art. 82 §§ 2–5 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy zmieniającej, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu; oraz
- f) powiadomienia Komisji, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Żądania stron

4 Komisja wnosi do Trybunału o:

- nałożenie na Rzeczpospolitą Polską dziennej okresowej kary pieniężnej do zapłaty na poczet budżetu Unii w wysokości niezbędnej, aby skłonić to państwo członkowskie do jak najszybszego zapewnienia skuteczności środków tymczasowych nałożonych postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r.;
- orzeczenie, że dzienna okresowa kara pieniężna powinna być nałożona od przyjęcia postanowienia w przedmiocie niniejszego wniosku do przyjęcia przez to państwo członkowskie wszystkich środków niezbędnych do dostosowania się do wszystkich środków tymczasowych przewidzianych w tym postanowieniu lub do zakończenia postępowania w sprawie C-204/21; oraz
- obciążenie Rzeczypospolitej Polskiej kosztami postępowania.

5 W uwagach złożonych w dniu 1 października 2021 r. Rzeczpospolita Polska wniosła o rozpoznanie tej sprawy przez Trybunał w składzie wielkiej izby oraz o odrzucenie lub ewentualnie oddalenie wniosku Komisji.

W przedmiocie wniosku Rzeczypospolitej Polskiej o przekazanie sprawy do rozpoznania przez Trybunał w składzie wielkiej izby

Argumentacja

- 6 Rzeczpospolita Polska stoi na stanowisku, że z uwagi na precedensowy charakter postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. i petitum wniosku Komisji wniosek ten powinien zostać rozpoznany przez Trybunał w składzie wielkiej izby. Twierdzi ona w tym względzie, że decyzja o nałożeniu na państwo członkowskie okresowej kary pieniężnej nie powinna być podejmowana jednoosobowo, zwłaszcza w sprawie, w której zostały podniesione zasadnicze zastrzeżenia co do istnienia kompetencji Unii.
- 7 Podnosi ona również, że rozpatrywany tu wniosek jest pierwszym w historii wnioskiem Komisji o nałożenie, tytułem środka tymczasowego, okresowej kary pieniężnej w następstwie niewykonania wcześniej wydanego postanowienia oraz że wniosek ten jest nieprecyzyjny. Ponadto postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska (C-121/21 R, EU:C:2021:752), stanowiące jedyne dotychczas orzeczenie Trybunału nakładające okresową karę pieniężną w takich okolicznościach, nie zawiera zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej żadnego uzasadnienia w zakresie kryteriów, które zostały zastosowane w celu ustalenia wysokości tej kary pieniężnej.

Ocena

- 8 W tym względzie w pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z art. 161 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem w związku z art. 1 decyzji Trybunału Sprawiedliwości 2012/671/UE z dnia 23 października 2012 r. w sprawie obowiązków wiceprezesa Trybunału w zakresie orzekania (Dz.U. 2012, L 300, s. 47) wiceprezes Trybunału orzeka samodzielnie w przedmiocie wniosków o zawieszenie wykonania aktu lub o zastosowanie innych środków tymczasowych albo natychmiast przekazuje wniosek Trybunałowi.
- 9 Tak więc w zastosowaniu tych przepisów wiceprezesowi Trybunału przysługuje właściwość do orzekania w sprawie wszelkich wniosków w przedmiocie środków tymczasowych lub też, gdy ze względu na szczególne okoliczności uzna on, że dany wniosek wymaga przekazania go składowi orzekającemu, do przekazania takiego wniosku Trybunałowi (postanowienia wiceprezesa Trybunału: z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 10; z dnia 6 października 2021 r., Polska/Komisja, C-204/21 R-RAP, EU:C:2021:834, pkt 6).
- 10 Wynika z tego, że to wyłącznie do wiceprezesa Trybunału należy dokonanie w każdym konkretnym przypadku oceny, czy złożone do niego wnioski w przedmiocie środków tymczasowych wymagają przekazania ich Trybunałowi celem przydzielenia ich składowi orzekającemu (postanowienia wiceprezesa: z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 11; z dnia 6 października 2021 r., Polska/Komisja, C-204/21 R-RAP, EU:C:2021:834, pkt 7).
- 11 W niniejszym wypadku wniosek Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej nie wskazuje na żadną okoliczność, która mogłaby wymagać przydzielenia go składowi orzekającemu.

- 12 Po pierwsze bowiem, o ile Rzeczpospolita Polska odwołuje się do znaczenia kwestii poddanych ocenie w postanowieniu z dnia 14 lipca 2021 r. i powołuje się na fakt, że jej zdaniem kwestie te nie wchodzą w zakres kompetencji Unii, o tyle należy stwierdzić, że rozpoznanie wniosku Komisji nie wymaga dokonania oceny tych kwestii, a jedynie ustalenia, czy nałożenie okresowej kary pieniężnej jest konieczne do zapewnienia przestrzegania tego postanowienia (zob. podobnie postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 104).
- 13 Po drugie, argument Rzeczypospolitej Polskiej dotyczący bezprecedensowego charakteru wniosku o nałożenie okresowej kary pieniężnej tytułem środka tymczasowego oraz nieprecyzyjności przepisów regulujących rozpatrywanie takiego wniosku nie może w żadnym razie zostać uwzględniony, jako że na mocy postanowienia z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska (C-441/17 R, EU:C:2017:877), Trybunał w składzie wielkiej izby orzekł już w przedmiocie wniosku Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej, a w postanowieniu z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska (C-121/21 R, EU:C:2021:752) wiceprezes Trybunału orzekła też w przedmiocie wniosku Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej w następstwie niewykonania postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 21 maja 2021 r., Republika Czeska/Polska (C-121/21 R, EU:C:2021:420).
- 14 Po trzecie, należy stwierdzić, że argument, zgodnie z którym wiceprezes Trybunału nie może co do zasady nałożyć okresowej kary pieniężnej bez przekazania sprawy składowi orzekającemu, został już oddalony w postanowieniu wiceprezesa Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska (C-121/21 R, EU:C:2021:752).
- 15 W związku z tym nie ma potrzeby przekazywania niniejszego wniosku Komisji wielkiej izbie Trybunału.

W przedmiocie dopuszczalności złożonego przez Komisję wniosku o nałożenie okresowej kary pieniężnej

Argumentacja

- 16 Rzeczpospolita Polska podnosi, że wniosek Komisji o nałożenie okresowej kary pieniężnej jest niedopuszczalny.
- 17 Twierdzi ona w tym względzie, że w owym wniosku nie określono wysokości okresowej kary pieniężnej, której nałożenia domaga się Komisja. Do Komisji należy jednak, zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej, precyzyjne określenie treści środków tymczasowych, o których zastosowanie wnosi. Ponadto zaniechanie to narusza przysługujące Rzeczypospolitej Polskiej prawo do obrony, gdyż pozbawia to państwo członkowskie prawa do skutecznego przedstawienia uwag w przedmiocie wysokości tej okresowej kary pieniężnej.

Ocena

- 18 Należy przypomnieć, że w systemie środków zaskarżenia ustanowionym w traktacie strona może nie tylko żądać, na podstawie art. 278 TFUE, zawieszenia wykonania aktu zaskarżonego w sprawie głównej, lecz także powołać się na art. 279 TFUE celem zwrócenia się o zarządzenie środków tymczasowych. Na mocy tego ostatniego postanowienia sędzia orzekający w przedmiocie

środków tymczasowych może w szczególności tymczasowo skierować odpowiednie nakazy do drugiej strony (postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 96).

- 19 Artykuł 279 TFUE przyznaje zatem Trybunałowi kompetencję do zarządzenia każdego środka tymczasowego, jaki uzna on za niezbędny dla zagwarantowania pełnej skuteczności ostatecznego orzeczenia (postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 97).
- 20 W szczególności sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych powinien być w stanie zapewnić skuteczność nakazu skierowanego do strony na podstawie art. 279 TFUE poprzez przyjęcie wszelkich środków służących zapewnieniu przestrzegania przez tę stronę postanowienia w przedmiocie środków tymczasowych. Środek taki może w szczególności przewidywać nałożenie okresowej kary pieniężnej, w wypadku gdyby wspomniany nakaz nie był przestrzegany przez stronę, do której jest skierowany (postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 100).
- 21 W tym kontekście należy zauważyć, że ani art. 279 TFUE, ani art. 160 regulaminu postępowania nie nakładają na Komisję obowiązku zasugerowania Trybunałowi konkretnej kwoty, gdy wnosi ona o nałożenie okresowej kary pieniężnej tytułem środka tymczasowego.
- 22 Ponadto ewentualne sugestie Komisji dotyczące wysokości okresowej kary pieniężnej, jaką należy nałożyć, w żadnym wypadku nie mogą być wiążące dla sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych, ponieważ sędziemu temu przysługuje swoboda ustalenia nakładanej okresowej kary pieniężnej w wysokości i formie, które uzna za odpowiednie, zważywszy, że ustalona okresowa kara pieniężna powinna być, po pierwsze, dostosowana do okoliczności i po drugie, proporcjonalna do zdolności płatniczej tego państwa członkowskiego (zob. podobnie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 50).
- 23 Co więcej, w sprawie, w której wydano postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska (C-441/17 R, EU:C:2017:877), Trybunał ustalił kwotę okresowej kary pieniężnej, jaka miała zostać nałożona na państwo członkowskie, mimo że wniosek Komisji o nałożenie tej kary nie zawierał wskazania co do jej wysokości.
- 24 Nałożenie okresowej kary pieniężnej na podstawie wniosku, który nie precyzuje jej wysokości, nie może też naruszać prawa do obrony danego państwa członkowskiego, ponieważ państwo to zachowuje możliwość wskazania w swoich uwagach, w razie potrzeby pomocniczo, wysokości okresowej kary pieniężnej, którą uważa za odpowiednią w świetle okoliczności sprawy i swojej zdolności płatniczej.
- 25 W świetle wszystkich powyższych uwag należy oddalić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Rzeczpospolitą Polską.

W przedmiocie zasadności złożonego przez Komisję wniosku o nałożenie okresowej kary pieniężnej

Argumentacja

- 26 Komisja uważa, że w celu zastosowania się do postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. wszystkie organy Rzeczypospolitej Polskiej, w tym sądy, powinny zaprzestać stosowania przepisów prawa krajowego, o których mowa w tym postanowieniu, do dnia wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.
- 27 Z informacji dostarczonych przez Rzeczpospolitą Polską w piśmie z dnia 16 sierpnia 2021 r. nie wynika jednak, że przyjęła ona wszystkie środki niezbędne do wykonania środków tymczasowych zarządzonych tym postanowieniem.
- 28 I tak, po pierwsze, nie podjęto żadnego środka w celu wyraźnego uniemożliwienia Izbie Dyscyplinarnej wykonywania uprawnień powierzonych jej w sprawach, o których mowa w pkt 1 lit. a) i b) sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r.
- 29 W szczególności środki przyjęte przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego przyznają Prezesowi kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej uprawnienie do podjęcia pilnych czynności procesowych w sprawach, w których właściwość Izby Dyscyplinarnej powinna zostać zawieszona. Ponadto sprawy, które wpłynęły do Izby Dyscyplinarnej przed dniem 5 sierpnia 2021 r., nie podlegają wycofaniu z tej izby, a do Prezesa kierującego jej pracą należy dyskrecjonalna decyzja, czy takim sprawom należy nadać dalszy bieg. W kilku z tych spraw Izba Dyscyplinarna postanowiła zresztą przeprowadzić rozprawę lub rozstrzygnąć sprawę co do istoty.
- 30 Dodatkowo środki te mają mieć zastosowanie jedynie, najpóźniej, do dnia 15 listopada 2021 r., a nie do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.
- 31 Po drugie, środki przyjęte przez Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych są zdaniem Komisji również niewystarczające, ponieważ izba ta może nadal orzekać w sprawach w toku, a jej wyłączna właściwość do rozpoznawania spraw, o których mowa w pkt 1 lit. e) sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., nie została zawieszona, co oznacza, że sądy powszechne w dalszym ciągu są zobowiązane do uznawania braku swojej właściwości w takich sprawach.
- 32 Po trzecie, Rzeczpospolita Polska nie poinformowała o przyjęciu żadnego środka w celu wypełnienia zobowiązania dotyczącego zawieszenia skutków uchwał wydanych już przez Izbę Dyscyplinarną, czego wymaga, zdaniem Komisji, pkt 1 lit. a) sentencji tego postanowienia, lub w celu zastosowania się do środków tymczasowych, o których mowa w pkt 1 lit. c) i d) sentencji wspomnianego postanowienia.
- 33 W tych okolicznościach Komisja uważa, że aby zapewnić pełną skuteczność postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., skuteczne stosowanie prawa Unii oraz poszanowanie zasady państwa prawnego i integralności porządku prawnego Unii, konieczne jest nałożenie na Rzeczpospolitą Polską obowiązku zapłaty dziennej okresowej kary pieniężnej w wysokości mogącej skłonić to państwo członkowskie do pełnego dostosowania się do wszystkich środków tymczasowych zarządzonych tym postanowieniem.

- 34 Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że podjęto wszelkie środki niezbędne do wykonania postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r.
- 35 To państwo członkowskie uważa, że na mocy owego postanowienia jest zobowiązane zawiesić nie obowiązywanie wskazanych przepisów, lecz jedynie ich stosowanie, co nie wymaga przyjęcia przepisów prawa powszechnie obowiązującego. W konsekwencji zobowiązania wynikające z tego postanowienia spoczywają wyłącznie na organach stosujących te przepisy, a mianowicie na sądach i rzecznikach dyscyplinarnych.
- 36 W związku z tym adresem wspomnianych zobowiązań nie są organy władzy ustawodawczej, ponieważ posiadają one jedynie kompetencję umożliwiającą im przyjmowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego albo ich uchylanie, co w okolicznościach niniejszej sprawy nie jest zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej konieczne. Jednocześnie organy te nie dysponują uprawnieniem do dokonywania modyfikacji treści lub mocy wiążącej orzeczeń sądowych, gdyż stanowiłoby to przekroczenie zasady trójpodziału władzy. Także władza wykonawcza w polskim porządku prawnym nie dysponuje uprawnieniem do zrealizowania nakazu zawieszenia stosowania przepisów rangi ustawowej.
- 37 Rzeczpospolita Polska wskazuje, że zgodnie z tymi zasadami i autonomią proceduralną państw członkowskich Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego wydała zarządzenia, w ramach których za właściwe uznano pozostawienie wydania orzeczeń o zawieszeniu bądź odroczeniu spraw w toku składom orzekającym, które te sprawy rozpoznają.
- 38 Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszone przez Komisję zarzuty mające wykazać, że nie wykonała ona postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., dotyczą w rzeczywistości jego niewielkiej części. Przytoczone przez Komisję przykłady nie pozwalają podważyć faktu, że większość polskich sądów orzeka zgodnie z tym postanowieniem. W tych nielicznych przypadkach, w których polskie sądy chciałyby odstąpić od tego postanowienia, władze publiczne nie mają możliwości wpłynięcia na ich decyzję. Podważenie takich orzeczeń można zdaniem tego państwa członkowskiego zapewnić na późniejszym etapie poprzez skorzystanie z przewidzianych zwykłych i nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Ustanowione ramy prawne są zatem w przekonaniu Rzeczypospolitej Polskiej wystarczające, a zważywszy na zasadę niezawisłości sędziowskiej, państwa członkowskiego nie można zobowiązać do zapłaty okresowej kary pieniężnej z tytułu indywidualnych orzeczeń wydanych przez jego sądy krajowe.
- 39 Ponadto środki przyjęte przez Rzeczpospolitą Polską w niniejszej sprawie są analogiczne do środków przyjętych przez to państwo członkowskie w następstwie postanowienia z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277). Tymczasem Komisja nie wniosła o nałożenie okresowej kary pieniężnej w sprawie, w której wydano to postanowienie.
- 40 W wypadku gdyby Trybunał uznał, że Rzeczpospolita Polska nie przyjęła wszystkich środków niezbędnych do wykonania postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., należałoby, zdaniem tego państwa członkowskiego, uwzględnić szereg okoliczności łagodzących, które przemawiają za odstąpieniem od zarządzenia okresowej kary pieniężnej.
- 41 Po pierwsze, Rzeczpospolita Polska przyjęła wszystkie środki możliwe w świetle prawa polskiego. Po drugie, polskie sądy respektują co do zasady postanowienie z dnia 14 lipca 2021 r., zaś ewentualne orzeczenia, które okazałyby się z nim sprzeczne, mogą zostać uchylone lub pominięte. Po trzecie, przy ocenie zakresu środków niezbędnych do wykonania tego postanowienia działano w zaufaniu do praktyki, jaką Komisja przyjęła w sprawie, w której

wydano postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277). Po czwarte, Rzeczpospolita Polska rozważa dalsze reformy, które powinny doprowadzić do wyeliminowania przedmiotu sporu w sprawie C-204/21.

Ocena

W przedmiocie nałożenia okresowej kary pieniężnej

- 42 Postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r. wiceprezes Trybunału zarządziła szereg środków tymczasowych przypominanych w pkt 3 niniejszego postanowienia, do których Rzeczpospolita Polska miała się niezwłocznie zastosować.
- 43 Otóż w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że z akt sprawy nie wynika, by środki przyjęte przez Rzeczpospolitą Polską były wystarczające do zapewnienia wykonania tych środków tymczasowych.
- 44 Przede wszystkim, chociaż Rzeczpospolita Polska powołuje się na środki organizacji postępowania przyjęte przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiona w tym względzie argumentacja nie pozwala na ustalenie, że środki te zapewniają pełne wywiązanie się ze zobowiązań, o których mowa w pkt 1 lit. a) i b) sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r.
- 45 Rzeczpospolita Polska nie podważa zatem skutecznie twierdzenia Komisji, zgodnie z którym Prezes kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej zachowuje uprawnienie do podejmowania pilnych czynności procesowych w sprawach należących do właściwości tej izby na podstawie przepisów krajowych, o których mowa w sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r.
- 46 Podobnie, ze zbieżnych oświadczeń stron wynika, że decyzja o dalszym rozpoznaniu spraw zawisłych przed Izbą Dyscyplinarną jest podejmowana, w zależności od przypadku, przez Prezesa kierującego pracą tej izby lub jej członków, przy czym zarządzenia wydane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego nie zobowiązują ich do wstrzymania się od rozpoznania tych spraw.
- 47 Ponadto Rzeczpospolita Polska w żaden sposób nie twierdziła, że skutki uchwał wydanych już przez Izbę Dyscyplinarną, o których mowa w pkt 1 lit. a) sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., zostały zawieszone, zważywszy, że to państwo członkowskie wspomina jedynie o jednej sprawie, w której o takim zawieszeniu postanowiono.
- 48 W rezultacie należy stwierdzić, że przepisy krajowe określające właściwość Izby Dyscyplinarnej w sprawach, o których mowa w pkt 1 lit. a) i b) sentencji tego postanowienia, nadal mogą być stosowane w polskim porządku prawnym.
- 49 O ile zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej przyjęte środki są mimo to wystarczające, ponieważ nie ma konieczności przyjęcia aktów o charakterze ogólnym, które zawieszałyby moc obowiązującą rozpatrywanych przepisów krajowych, o tyle wystarczy stwierdzić, że fakt, iż – jak przyznaje to państwo członkowskie – składy orzekające w ramach Izby Dyscyplinarnej nie zastosowały się do niektórych zobowiązań wynikających z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., dowodzi, że sposób postępowania wybrany przez to państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonania tego postanowienia nie daje skutecznej rękojmi w tym względzie.

- 50 Następnie Rzeczpospolita Polska nie zakwestionowała twierdzenia Komisji, zgodnie z którym nie został przyjęty żaden środek krajowy mający na celu wykonanie zobowiązań wynikających z pkt 1 lit. c) i d) sentencji wspomnianego postanowienia. To państwo członkowskie nie przekazało poza tym Trybunałowi żadnej informacji na temat sposobu, w jaki sądy i polskie władze zastosowały się do tych zobowiązań.
- 51 Wreszcie, co się tyczy zobowiązań, o których mowa w pkt 1 lit. e) sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., Rzeczpospolita Polska nie zakwestionowała skutecznie twierdzeń Komisji, zgodnie z którymi sprawy zawisłe przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nadal mogą być przez tę izbę rozpoznawane, a sprawy wchodzące w zakres właściwości tej izby w dalszym ciągu powinny być jej przekazywane przez sądy powszechne.
- 52 W drugiej kolejności nie można uwzględnić argumentu Rzeczypospolitej Polskiej, że alternatywne środki służące wykonaniu postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. nie mogły zostać przyjęte z uwagi na granice wykonywania uprawnień przez krajowe organy ustawodawcze i wykonawcze oraz wyłączną właściwość polskich sądów do orzekania w zawisłych lub zakończonych już sprawach.
- 53 Prawdą jest, że skoro postanowienie to przewiduje zgodnie z art. 279 TFUE jedynie środki tymczasowe, to nie zobowiązuje ono na Rzeczypospolitej Polskiej do uchylenia przepisów, o których mowa w jego sentencji. Jednocześnie prawo Unii w żaden sposób nie wyklucza możliwości, by wykonanie takiego postanowienia opierało się częściowo na środkach przyjmowanych przez sądy.
- 54 Niemniej jednak należy przypomnieć, po pierwsze, że państwo członkowskie nie może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje w jego wewnętrznym porządku prawnym dla uzasadnienia uchybienia zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii [wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Komisja/Irlandia (farma wiatrowa Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, pkt 89], a po drugie, że obowiązek poszanowania przez państwa członkowskie prawa Unii ciąży na wszystkich ich władzach, w tym – w granicach ich uprawnień – na organach sądowych [wyrok z dnia 4 października 2018 r., Komisja/Francja (zaliczka na poczet podatku od dochodów kapitałowych), C-416/17, EU:C:2018:811, pkt 106].
- 55 W rezultacie nawet przy założeniu, że przepisy obowiązujące w polskim porządku prawnym nie pozwalają organom ustawodawczym lub wykonawczym na przyjęcie aktów o charakterze ogólnym nakazujących zawieszenie stosowania przepisów krajowych, o których mowa w sentencji postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., okoliczność ta pozostaje bez wpływu na kwestię, czy Rzeczpospolita Polska rzeczywiście zastosowała się do tego postanowienia lub czy na to państwo członkowskie należy nałożyć okresową karę pieniężną w celu zapewnienia skuteczności środków tymczasowych zarządzonych tym postanowieniem.
- 56 W trzeciej kolejności okoliczność, że Rzeczpospolita Polska przyjęła w niniejszej sprawie środki analogiczne do środków przyjętych w celu zastosowania się do postanowienia z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277), a w tamtej sprawie Komisja nie uznała za właściwe wystąpić o nałożenie okresowej kary pieniężnej w następstwie przyjęcia takich środków, w żadnym wypadku nie może dowodzić tego, że to państwo członkowskie rzeczywiście zastosowało się do postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r.
- 57 W tych okolicznościach konieczne wydaje się wzmocnienie skuteczności środków tymczasowych zarządzonych tym postanowieniem poprzez nałożenie na Rzeczpospolitą Polskę okresowej kary pieniężnej w celu odwiedzenia tego państwa członkowskiego od opóźniania dostosowania

swojego zachowania do wspomnianego postanowienia (zob. analogicznie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 20 września 2021 r., Republika Czeska/Polska, C-121/21 R, EU:C:2021:752, pkt 49).

W przedmiocie wysokości okresowej kary pieniężnej

- 58 W celu ustalenia wysokości okresowej kary pieniężnej, jaką należy nałożyć w niniejszej sprawie, należy przypomnieć, że postanowienie z dnia 14 lipca 2021 r. dotyczy środków tymczasowych, których przestrzeganie jest konieczne, aby uniknąć wyrządzenia poważnej i nieodwracalnej szkody dla porządku prawnego Unii, a w rezultacie także dla praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, w szczególności wartości państwa prawnego.
- 59 Ponadto nie można zgodzić się z argumentami przedstawionymi przez Rzeczpospolitą Polską w celu wykazania wystąpienia „okoliczności łagodzących”.
- 60 I tak, po pierwsze, z orzecznictwa przypominanego w pkt 54 niniejszego postanowienia wynika, że okoliczność, iż prawo polskie stoi na przeszkodzie podjęciu dodatkowych działań w celu zastosowania się do postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., nie może być brana pod uwagę przy ocenie wysokości okresowej kary pieniężnej, jaka ma zostać nałożona.
- 61 Po drugie, o ile Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że pomimo niewystarczającego charakteru środków przyjętych w następstwie wydania tego postanowienia polskie sądy co do zasady owo postanowienie respektują, o tyle należy stwierdzić, że tak czy inaczej to państwo członkowskie nie przedstawiło dowodów, które mogłyby wykazać zasadność tego twierdzenia.
- 62 Po trzecie, okoliczność, że Komisja uznała za właściwe w innej sprawie nie inicjować postępowań koniecznych do zapewnienia stosowania postanowienia ustanawiającego środki tymczasowe, przy założeniu, że zostanie ona wykazana, nie może stanowić podstawy uchylenia się przez Rzeczpospolitą Polską od zobowiązań wynikających z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r. lub uzasadnienia dla obniżenia wysokości okresowej kary pieniężnej niezbędnej do odwiedzenia tego państwa członkowskiego od pozostania przy swym dotychczasowym zachowaniu.
- 63 Po czwarte, wyrażony przez Rzeczpospolitą Polską zamiar przyjęcia w terminie jednego roku szeregu środków mających na celu zreformowanie polskiego systemu sądownictwa nie może zapobiec, w braku natychmiastowego działania ze strony tego państwa członkowskiego, powstaniu szkody, o której mowa w pkt 58 niniejszego postanowienia.
- 64 W konsekwencji, biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy i zdolność płatniczą tego państwa członkowskiego, należy zobowiązać Rzeczpospolitą Polską do zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Rzeczypospolitej Polskiej do dnia, w którym to państwo członkowskie wypełni zobowiązania wynikające z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.

Z powyższych względów wiceprezes Trybunału postanawia, co następuje:

- 1) **Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji Europejskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia Rzeczpospolitej Polskiej niniejszego postanowienia do dnia, w którym to państwo członkowskie wypełni zobowiązania wynikające z postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 14 lipca 2021 r. Komisja/Polska (C-204/21 R, EU:C:2021:593), lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.**
- 2) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 27 października 2021 r.

Sekretarz
A. Calot Escobar

Wiceprezes
L. Bay Larsen